

N:o 22.

Ank. till Riksd. kansli den 5 mars 1887, kl. 1 e. m.

Laguskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående skydd för mönster och modeller inom metallindustrien.

Genom proposition af den 28 sistlidne januari (n:o 15), som af båda kamrarna blifvit till laguskottet hänvisad, har Kongl. Maj:t velat inhemta Riksdagens yttrande öfver ett propositionen bilagdt förslag till förordning angående skydd för mönster och modeller inom metallindustrien samt tillika förklarar sig vilja efter emottagande af Riksdagens svar företaga den slutliga pröfningen af samma förslag och om författnings utfärdande i ännu förordna.

Det propositionen bilagda förslaget till författning har följande lydelse:

F Ö R S L A G

till förordning angående skydd för mönster och modeller inom metallindustrien.

1 §.

Hvar som förfärdigat, förfärdiga låtit eller annorledes förvärfvat mönster, må genom registrering i enlighet med denna författnings före-

skrifter vinna uteslutande rätt att inom riket begagna samma mönster vid tillverkning till afsalu af alster, tillhörande metallindustrien.

Hvad i denna författning stadgas angående mönster vare ock i afseende på modeller tillämpligt.

2 §.

1 mom. Skydd må ej tillgodonjutas för mönster, som, innan ansökning om dess registrering gjordes, förekommit i allmänt tillgänglig tryckt skrift eller användts vid tillverkning af varor till afsalu, eller som icke väsentligen skiljer sig från sådant mönster.

2 mom. Har mönster blifvit förevisadt å allmän utställning, må dock den omständighet att mönstret sedermera införts i allmänt tillgänglig tryckt skrift eller användts vid tillverkning af varor till afsalu ej utgöra hinder för tillgodonjutande af skydd för sådant mönster, derest ansökan om mönstrets registrering göres inom sex månader efter det mönstret blef å utställningen för allmänheten tillgängligt.

3 §.

Mönsterregistret föres för hela riket i Stockholm af en dertill förordnad myndighet.

4 §.

1 mom. Den, som vill låta registrera mönster, skall till registreringsmyndigheten ingifva eller i betaldt bref insända skriftlig ansökan, innehållande fullständig uppgift om sökandens namn eller firma, yrke och postadress samt dervid foga afbildning af mönstret i tre exemplar.

Är sökanden ej boende inom riket, foga han vid ansökningen jemväl fullmakt för ett inom riket bosatt ombud att i allt hvad skydds-rätten angår för honom svara.

Sökes registrering af flera mönster, varde särskilda ansökningar för hvardera ingifna.

2 mom. Derjemte åligge sökanden att bifoga tio kronor, utgörande afgift för ansökningens pröfning.

5 §.

Finner registreringsmyndigheten, att sökanden ej fullgjort hvad enligt 4 § 1 mom. honom ålegat, eller är vid ansökan fogad afbildning

af mönster otydlig, ofullständig, eller eljest olämplig, skall skriftlig underrättelse härom hållas sökanden tillhanda eller, om fullständig adress uppgifvits, med posten till honom öfversändas. Fullgör ej sökanden inom viss af registreringsmyndighet bestämd tid hvad som brister, må registreringsmyndigheten förklara ansökningen förfallen.

6 §.

Sökes registrering af mönster, för hvilket enligt denna författning skydd ej må tillgodonjutas, eller har sökande underlåtit att erlägga afgift, hvarom i 4 § 2 mom. sägs, ege registreringsmyndigheten genast afslå ansökningen.

Underrättelse om beslut, hvarigenom ansökning afslagits, med skälen därför skall skriftligen delgifvas sökanden så som i 5 § stadgas för der afsedda fall.

7 §.

Göres af flere ansökan om registrering af samma eller väsentligen lika mönster, hafve den företräde, som först inkom med fullständiga ansökningshandlingar.

8 §.

Äro ansökningshandlingarne fullständiga och har anledning ej förekommit att afslå ansökningen, varde mönstret registrerad, och skall underrättelse härom meddelas sökanden på sätt i 5 § sägs för der afsedda fall.

9 §.

Skyddet för registrerad mönster omfattar en tid af fem år, räknadt från den dag, då ansökningen inkom.

10 §.

Flyttar innehafvare af registrerad mönster utrikes, eller öfvergår skyddsrätten å person, som ej är inom riket bosatt, vare skyddsrättens innehafvare pliktig att till regeringsmyndigheten insända fullmakt för sådant ombud, som i 4 § 1 mom. omförmäles. Flyttar ombud ur riket eller upphör eljest dess befattning, skall skyddsrättens innehafvare in-

sända fullnagt för nytt ombud. Iakttages icke hvad sålunda är föreskrifvet, må domaren på anmälan i förekommande fall med laga verkan utse ombud för skydds rättens innehafvare.

11 §.

Förmenar någon, att registrering skett honom till förfång eller bör anses ogill, ege han vid domstol föra talan om registreringens upphäfvande.

Rätt domstol i de fall, hvarom i denna paragraf förmäles, vare Stockholms rådstufvurätt.

Dom i tvist om mönsterskydds giltighet skall, der klandertalan blifvit gillad, genom domstolens försorg insändas till registreringsmyndigheten.

12 §.

Då registrering blifvit upphäfd eller skyddet för registrerad mönster upphört, eller skydds rättens innehafvare det begär, varde mönstret ur registret affördt samt underrättelse härom skydds rättens innehafvare meddelad på sätt i 5 § sägs för der afsedda fall.

13 §.

Öfver beslut, som af registreringsmyndigheten meddelats, eger sökande, som är med beslutet missnöjd, att vid talans förlust innan klockan tolf å sextionde dagen från beslutets dag hos Konungen anföra besvär.

14 §.

Den, som obehörigen inom riket vid tillverkning af varor till afsalu efterbildar mönster, som honom veterligen blifvit för annans räkning härstädes registrerad, eller till salu här i riket håller eller för försäljning till riket inför vara, som honom veterligen blifvit tillverkad efter sådant mönster utan tillstånd af skydds rättens innehafvare, straffes med böter från och med tjugu till och med tvåtusen kronor; ersätte ock all skada.

Efterbildning anses i dessa fall olofflig, äfven om den skett i annat mått eller andra färger än mönstret innehåller, eller om i öfrigt endast oväsentliga ändringar vidtagits.

Förbrytelse, hvarom i denna paragraf sägs, må endast af måls-egande åtalas.

Oloffligen tillverkade eller oloffligen i riket införda varor skola, der målsegeanden det äskar, till honom utlemnas mot ersättning för värdet eller mot afdrag därför å honom tillkommande skadestånd. Med redskap, som äro för den oloffliga tillverkningen uteslutande användbara, skall, om målsegeande det yrkar, så förfaras att missbruk dermed ej må ske.

Hvar som under tid, då han är stäld under tilltal för förbrytelse, hvarom i denna paragraf sägs, fortsätter samma förbrytelse, skall, när han dertill varder lagligen förvunnen, dömas till särskildt ansvar för hvarje gång stämning därför utfärdats och delgifvits.

Böter, som ädömas enligt denna paragraf, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, förvandlas de enligt allmän strafflag.

15 §.

Är någon tilltalad för intrång i skydds rätt, och finnes vid målets handläggning, att registreringen bör anses ogill, vare den tilltalade från ansvar fri.

16 §.

Med afseende å mönster, skyddadt i stat, som för här i riket registrerad mönster gör motsvarande medgifvande, gälle att, om någon inom högst fyra månader från det han i den främmande staten sökt skydd för ett mönster, här gör ansökning om registrering af samma mönster; då må denna ansökning i förhållande till andra ansökningar betraktas så, som vore den gjord samtidigt med ansökningen i den främmande staten.

17 §.

De närmare föreskrifter, som finnas erforderliga angående beskaf-
fenheten af de handlingar, som skola inlemnas vid ansökning om mön-
sters registrering, och angående mönsterregistret, meddelas af Konungen.

Denna författning skall lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1888.

I det yttrande till statsrådsprotokollet, hvaruti statsrådet och chefen för civildepartementet hemställde om framläggande af förevarande proposition, anförde departementschefen bland annat:

»Sedan Eders Kongl. Maj:t den 11 maj 1877 behagat åt särskilda komiterade uppdraga att dels utreda, huruvida och i hvilka fall patent-skydd kunde vara berättigadt och för vårt land gagneligt, samt, derest sådant skydd fortfarande skulle anses nyttigt och behöfligt, utarbета förslag till förordning i ämnet, dels ock upprätta förslag till författning åsyftande att bereda verksamt skydd mot såväl olofligt begagnande af varumärken och fabriksstämplar som reproduktion af mönster och modeller, afgäfvade desse komiterade den 6 november 1878 underdånigt betänkande angående patentskydd äfvensom skydd för mönster och modeller samt varumärken med förslag till författningar i dessa ämnen. Efter det sedermera år 1881 tillsatts en särskild svensk-norsk-dansk komité med uppdrag att utarbета förslag till författningar angående handelsfirma och procura samt angående skydd för varumärken, afgaf denna komité den 12 augusti 1882 förslag till lag angående skydd för varumärken.

Det lagstiftningsarbete på den så kallade industriella eganderättens område, som sålunda sedan år 1877 fortgått, har hittills burit frukt i förordningen angående patent af den 16 maj 1884 och lagen om skydd för varumärken af den 5 juli samma år. Frågan om skydd för industriella mönster och modeller väntar deremot fortfarande på sin slutliga lösning.

Öfver det förslag till författning i nämnda ämne, som af 1877 års komiterade utarbetats, har kommerskollegium, efter att hafva lemnat tillfälle åt yrkesföreningarne i riket samt enskilde industriidkare, hvilka sådant önskade, att yttra sig i ärendet samt efter att hafva inhemtat utlåtande af styrelsen för svenska slöjdföreningen, den 28 maj 1880 afgifvit underdånigt utlåtande, hvarefter högsta domstolen afgifvit utlåtande i ämnet, sådant detsamma finnes intaget i högsta domstolens protokoll för den 12 oktober 1881.»

Efter att hafva redogjort för innehållet af så väl komiterades förslag som de deröfver afgifna yttranden, anförde departementschefen vidare:

»Af den redogörelse, jag nu lemnat, framgår, att införandet i vårt land af lagstadgadt skydd för industriella mönster och modeller i allmänhet ansetts vara en för den inhemska industrien vigtig och angelägen fråga, samt att jemväl det af komiterade uppgjorda förslag till författning i ämnet rönt ett i det stora hela gynnsamt mottagande af de

myndigheter, korporationer och enskilde, hvilka yttrat sig öfver detsamma. På grund häraf blef ock, omedelbart efter det att de nya författningarne rörande patent och skydd för varumärken utfärdats, inom civildepartementet med ledning af komiterades förslag och deröfver afgifna yttranden utarbetadt ett förslag till förordning om skydd för industriella mönster och modeller.

I betraktande deraf att frågan gälde ett hittills hos oss af lagstiftningen oberördt område, ansågs emellertid förslaget icke böra företagas till slutlig handläggning förr än representanter för de näringar, hvilka företrädesvis komme att deraf beröras, fått tillfälle att yttra sig öfver detsamma i dess omarbetade form; och blef förslaget på grund häraf delgifvet åtskillige fabriksidkare inom textil- och lervaruindustrierna med anmodan att de ville deröfver yttra sig. Samtliga desse industriidkare förklarade dock, att de inom sina näringar ännu vore i så vidsträckt omfattning hänvisade till utlandet för nödiga mönsters och modellens anskaffande, att de icke ansåge sig kunna förorda förslaget, med mindre detsamma så affattades, att det endast komme att afse skydd för inhemska mönster och modeller.

En dylik inskränkning i mönsterskyddets omfattning kunde emellertid redan vid den tid, då 1877 års komiterade afgåfvo sitt förslag, på sätt jemväl af dem framhållits, icke ifrågasättas på grund af gällande konventioner med tyska riket och Frankrike och hade sedermera ytterligare omöjliggjorts genom den år 1883 i Paris afslutna konventionen för internationellt skydd af den industriella eganderätten, i hvilken uttryckligen stadgats, att undersåtar eller medborgare i enhvar af de kontraherande staterna skulle i samtliga öfriga stater, hvilka biträdt konventionen, i afseende å patent, industriella mönster och modeller m. m. åtnjuta de förmåner, hvilka de särskilda lagstiftningarne tillerkände landets egna undersåtar.

Man kunde visserligen hysa tvekan, huruvida industriidkarnes omnämnda farhågor i sjelfva verket vore fullt befogade, enär ett internationellt mönsterskydd ju ingalunda för de inhemske industriidkarne utslöte möjligheten att fortfarande för sina tillverkningar använda utländska förebilder, såvida icke dessa vore här i riket skyddade, samt det svårigen kunde antagas att utländska mönster skulle till så stor omfattning härstädes registreras, att icke äfven de industrigrenar, hvilka såsom t. ex. vissa brancher af väfnadsindustrien måste i sin tillverkning följa snabbt växlande utländska moder, fortfarande skulle beredas tillräckligt tillfälle att förse sig med nödiga förebilder från utlandet. Då

emellertid endast erfarenheten kunde lemna någon upplysning härom, men nödig varsamhet syntes förbjuda att mot industriidkarnes egna önskingar inlåta sig på ett försök, som, derest de uttalade farhågorna vore grundade, måste i större eller mindre mån tillskynda vissa inhemska industrier svårigheter, ansågs med frågans fortsatta behandling tills vidare böra anstå».

Som vid granskning inom högsta domstolen af det utaf 1877 års komiterade framlagda förslag, enligt hvad det propositionen bifogade protokollsutdraget utvisar, ledamöter af högsta domstolen vid flere paragrafer hänvisat till kommerskollegii yttrande öfver förslaget, har lagutskottet ansett sig böra såsom bilaga till sitt utlåtande aftrycka kommerskollegii den 28 maj 1880 afgifna utlåtande öfver förslag till förordningar angående skydd dels för industriella mönster och modeller dels ock för varumärken, i hvad samma utlåtande angår förstnämnda ämne.

Då lagutskottet nu går att afgifva utlåtande öfver det för Riksdagen framlagda förslaget, vill utskottet till en början tillkännagifva, att utskottet finner detsamma vara grundadt på en rättvis och billig princip, hvars genomförande i en framtid väl må anses i alla afseenden önskvärd. Men lika med chefen för civildepartementet anser utskottet, att vid en lagstiftningsåtgärd af sådan beskaffenhet som den nu ifrågasatta hänsyn måste tagas jemväl till andra, mera tillfälliga omständigheter, som kunna lägga hinder i vägen för principens genomförande. Att departementschefen beaktat tillvaron af sådana omständigheter och jemväl tagit hänsyn till desamma framgår af den redogörelse, han i ofvan anförda yttrande till statsrådsprotokollet lemnat för frågans föregående behandling.

Det af utsedde komiterade den 6 november 1878 afgifna förslaget till förordning angående skydd för mönster och modeller var nemligen icke inskränkt till någon viss industrigren, utan afsåg, såsom förslagets öfverskrift angifver, industriella mönster och modeller i allmänhet. Mot antagandet af detta förslag i denna dess allmänhet framställdes likväl af näringsidkare inom åtskilliga industrigrenar betänkligheter, vid hvilka så mycket afseende fästes, att förslaget, utom i hvad angår metallindustrien, tills vidare fått förfalla.

De af industriidkarne framställda betänkligheterna hade, såsom af departementschefens ofvan anförda yttrande framgår, hufvudsakligen sin grund deri, att de svenske industriidkarne, på samma gång de genom förslagets antagande skulle vinna skydd för sina egna mönster och mo-

deller, uteslötes från möjligheten att utan vederbörande rättsegares medgifvande tillgodogöra sig mönster och modeller från de förnämsta industriidkande land inom Europa. Att förslaget antagande måste hafva denna påföljd framgår åter af vissa mellan Sverige och Norge å ena sidan samt särskilda främmande magter å andra sidan ingångna förbindelser, för hvilkas innehåll, så vidt de beröra den föreliggande frågan, här torde vara lämpligt att närmare redogöra.

Enligt särskilda den 25 juni 1872 utvexlade deklARATIONER angående ömsesidigt skydd för varumärken, mönster och stämplor m. m. (införda i svensk författningssamling 1872, n:o 35) skola tyskar i Sverige och Norge samt svenskar och norrmän i Tyskland njuta samma skydd som landets egna invånare i fråga om märken eller etiketter på varor eller deras omslag, mönster och fabriks- eller handelsstämplor. Vidare öfverenskommo i en tilläggsartikel till franska handelstraktaten den 30 december 1881 (svensk författningssamling 1882, n:o 14, sid. 16) de fördragsslutande parterna att i afvaktan på en särskild konventions afslutande de respektive landens undersåtar skulle i det andra landet åtnjuta samma behandling som landets egna i afseende å den literära, artistiska och industriella eganderätten.

Den 20 mars 1883 afslutades i Paris mellan Belgien, Brasilien, Spanien, Frankrike, Guatemala, Italien, Nederländerna, Portugal, Salvador, Serbien och Schweiz en konvention om internationelt skydd för den industriella eganderätten (svensk författningssamling 1885, n:o 46). Enligt artikeln 1 i denna konvention bilda regeringarne i nämnda land en union till skyddande af den industriella eganderätten; och stadgas vidare i artikeln 2: »Undersåtar eller medborgare i en hvar af de kontraherande staterna skola i samtliga öfriga till unionen hörande stater, i afseende å patent, industriella mönster eller modeller, fabriks- eller handelsmärken samt firmor, åtnjuta de förmåner, som de särskilda lagstiftningarne för närvarande tillerkänna eller frändeles kunna komma att tillerkänna landets egne undersåtar. De skola följaktligen ega samma skydd som desse och tillgång till samma rättsmedel mot hvarje förekommande rättskränkning under förbehåll att uppfylla de formaliteter och vilkor, som enligt hvarje stats inhemska lagstiftning äro för dess egne undersåtar föreskrifna». I artikeln 16 medgifves rätt för de stater, som icke deltagit i konventionen, att på begäran tillträda densamma, med tillägg att »tillträdet medför godkännande af alla bestämmelser och rättighet att komma i åtnjutande af alla förmåner, som finnas stadgade i denna konvention». Enligt artikeln 18 skall konventionen förblifva gällande under

obestämd tid, tills ett år förflutit efter den dag, då uppsägelse deraf skett.

Genom en den 26 juni 1885 utfärdad accessionsakt har Kongl. Maj:t för Sveriges och Norges del tillträdt denna konvention, hvilken, enligt hvad i accessionsakten meddelas, då var gällande, utom i förut nämnda land, jemväl i San Domingo, Ecuador, Storbritannien och Irland samt Tunis.

De inskränkningsar som de sålunda anförda stadgandena, derest en förordning om skydd för mönster och modeller antoges, skulle medföra i afseende å tillgodogörandet inom den svenska industrien af mönster och modeller, hemtade från de till unionen hörande staterna, äfvensom från Tyskland, hafva, såsom redan blifvit anmärkt, för industrien i allmänhet ansetts vara så betydande, att det nu föreliggande förslaget afser införande af sådant skydd för en enda industrigren — metallindustrien. Att just denna industrigren blifvit vald till föremål för ett försök i den åsyftade rigtningen, hvarigenom någon erfarenhet i afseende å skyddets verkan skulle kunna vinnas, har enligt chefens för civildepartementet redan flere gånger åberopade anförande till statsrådsprotokollet föranledts deraf, att företrädesvis inom denna industri ett lifligt intresse för mönsterskyddets införande tid efter annan framträdt.

Då föredragande departementschefen sålunda och, enligt utskottets tanke, med fullt fog vid den förberedande behandlingen af den nu föreliggande frågan i väsentlig mån låtit sig bestämmas af hänsyn till lämpligheten eller olämpligheten af att nu lagstifta i ämnet och af de uttalanden, som i sådant afseende skett från industriidkarnes sida, har utskottet låtit sig angeläget vara att före ärendets pröfning söka förvissa sig derom, huruvida bland idkarne af metallindustrien förefunnes en allmän och något så när enhällig önskan att erhålla en lagstiftning i det framlagda förslagets syfte. För sådant ändamål anmodade utskottet åtskillige Riksdagen tillhörande idkare af denna industri att infinna sig hos utskottet och meddela utskottet sina åsikter i ämnet. Denna utskottets inbjudning blef också med mycken beredvillighet efterkommen.

Hvad af flertalet bland desse industriidkare inför utskottet anfördes, har icke varit egnadt att bibringa utskottet den öfvertygelse, att en lagstiftningsåtgärd i nu föreslagna rigtning skulle af industriens målsmän i allmänhet mottagas med tillfredsställelse eller lända till bättnad för industrien. Af de industriidkare, hvilka yttrade sig mot förslaget, framhölls, att de redan påpekade olägenheterna deraf, att skyddet skulle komma jemväl utländske industriidkare till godo, äfven inom metallindustrien skulle blifva mycket känbara, synnerligast för de smärre indu-

striidkarne, hvilka icke egde tillgångar att förskaffa sig egna mönster och modeller, och att följaktligen antagande af Kongl. Maj:ts förslag skulle för de svenske näringsidkarne ytterligare försvåra den redan nu bekymmersamma konkurrensen med utlandet.

Utskottet har äfven erhållit del af protokollet vid ett den 18 sistlidne februari hållet sammanträde med Stockholms fabriksförenings fullmäktige, hvarvid liknande åsikter blifvit uttalade. I detta sammanträde deltog jemväl på särskild anmodan ledarne af tre betydande, inom hufvudstaden befintliga industriella verk af ifrågavarande art; och förenade sig desse särskildt tillkallade industriidkare om den mening, att, om ett dylikt skydd framdeles komme att införas, detsamma borde omfatta all industri, men att om undantag härifrån ansåges lämpliga, åtminstone den större metallindustrien — der, vid åstadkommandet af modeller, de särskilde konstruktörerna hvar på sitt håll och i skilda land understuudom komme till enahanda resultat — i sådant fall sist af alla borde underkastas ett dylikt tvång.

Af hvad sålunda förekommit, har utskottet ansett sig kunna draga den slutsats, att idkarne af metallindustrien ingalunda mera allmänt önska en lagstiftningsåtgärd i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag; och då den förutsatta tillvaron af en sådan önskan varit anledningen till förslagets framläggande i den form, hvari det nu föreligger, synas tillräckliga skäl för dess antagande icke vara för handen.

Vid sådant förhållande har utskottet icke funnit nödigt att ingå i någon granskning af förslagets särskilda bestämmelser, utan får på anförda grunder hemställa,

att det af Kongl. Maj:t i förevarande proposition framlagda förslag till förordning angående skydd för mönster och modeller inom metallindustrien icke må af Riksdagen antagas.

Stockholm den 5 mars 1887.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservation

af herr *H. Andersson i Nöbbelöf*, som ansett, att utskottet icke bort afstyrka bifall till denna proposition utan att ingå i granskning af förslagets särskilda bestämmelser.

Herrar *Smedberg* och *Näsman* hafva begärt få här antecknad, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.

Bilaga.

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Sedan, vid föredragning af en uti underdånigt utlåtande den 30 december 1876 af Eders Kongl. Maj:ts och rikets kommerskollegium gjord framställning, Eders Kongl. Maj:t, enligt nådigt bref den 11 maj 1877, funnit godt förordna en komité för att dels utreda, huruvida och i hvilka fall patentskydd kunde vara berättigadt och för vårt land gagneligt samt, derest sådant skydd fortfarande ansåges nyttigt och behöfligt, utarbета förslag till förordning i ämnet, dels ock uppräta förslag till författning, åsyftande att bereda verksamt skydd mot såväl olofligt begagnande af varumärken och fabriksstämplar som reproduktion af mönster och modeller, samt denna komité under den 6 november 1878 afgifvit betänkande angående patentskydd äfvensom skydd för mönster och modeller samt varumärken, jemte förslag till förordningar i omförmälda ämnen, hvilket på nådig befallning till trycket befordrade betänkande med tillhörande författningsförslag blifvit med underdånig skrifvelse den 28 påföljande december till Eders Kongl. Maj:ts civildepartement inlemnadt; har Eders Kongl. Maj:t genom nådig remiss befalt

kommerskollegium att, efter inhemtande af vederbörandes yttrande, i anledning af sagda betänkande afgifva underdånigt utlåtande.

Till fullgörande af berörda nådiga befallning i afseende å de af komiterade utarbetade förslag till förordningar angående skydd för mönster och modeller samt varumärken har kollegium i cirkulär den 21 januari 1879, hvarmed öfverlemnats exemplar af nämnda författningsförslag, anmodat öfverståthållareembetet och Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i samtliga länen äfvensom Stockholms handels- och ekonomikollegium samt magistraterna i städerna att lemna vederbörande industriidkare i köpingarne och på landet samt i städerna äfvensom förening af sådan beskaffenhet, som i § 13 af kongl. förordningen den 18 juni 1864 finnes omförmäld, tillfälle att inom viss dem förelagd tid öfver i fråga varande författningsförslag sig yttra och de till följd deraf inkommande yttranden till kollegium insända; hvarefter öfverståthållareembetet samt Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Södermanlands, Östergötlands, Skaraborgs, Vermlands och Örebro län, äfvensom magistraterna i Upsala, Nyköping, Torshälla, Norrköping, Söderköping, Jönköping, Eksjö, Vexjö, Visby, Karlshamn, Kristianstad, Malmö, Lund, Helsingborg, Göteborg, Strömstad, Karlstad, Nora, Linde, Arboga, Gefle, Hernösand, Sundsvall, Skellefteå och Luleå insändt eller anmält från enskilde industriidkare eller föreningar till nämnda myndigheter ingifna yttranden i ämnet; hvaremot öfriga länsstyrelser och magistrater samt handels- och ekonomikollegium i Stockholm tillkännagifvit, att sådana yttranden icke till dem inkommit.

Med öfverlemnande af de sålunda i detta ärende till kollegium inkomna skrivelser och yttranden äfvensom särskildt från fullmäktige i jernkontoret och styrelsen för svenska slöjdföreningen infordrade och af bemälda fullmäktige och styrelse afgifna utlåtanden i ämnet, får kollegium härmed i underdånighet redogöra för de anmärkningar, kollegium, efter öfvervägande af hvad mera nämnda betänkande och förslag i nu antydda delar jemte deröfver afgifna yttranden innehålla, funnit sig böra framställa.

A. Förslaget till förordning angående skydd för industriella mönster och modeller.

§ 1.

Den i paragrafen angifna uteslutande rätt att inom riket yrkesmesigt vid varutillverkning till efterbildning begagna industriella mönster

skulle äfven, enligt förslaget, medföra behörighet att »sålunda tillverkade varor till salu hålla», hvaraf således komme att följa, att, då den i nästföljande paragraf omförmälda ansökan om förvärfvande af den i fråga varande rätten blifvit bifallen, sökanden, hvad anginge försäljningen af sådana varor, vore fritagen från skyldigheten att iakttaga hvad i nådiga förordningen den 18 juni 1864 angående utsträckt näringsfrihet är i allmänhet stadgadt för rättigheten att idka handelsrörelse eller annan näring. En sådan med skyddsrätten för mönster och modeller förenad särskild förmån, som antagligen icke heller varit af komiterade åsyftad, synes kollegium icke böra medgifvas, hvarföre det torde vara nödigt att åt paragrafen i denna del gifves en lydelse, som öfverensstämmer med nyss nämnda förordnings innehåll i hithörande afseende.

De å 3:e raden förekommande orden »yrkesmessigt vid varutillverkning» synas, på sätt äfven styrelsen för svenska slöjdföreningen anmärkt och föreslagit, lämpligen kunna utbytas mot *vid yrkesmessig varutillverkning*.

I § 2 af komiterades förslag till förordning angående skydd för varumärken finnes intagen föreskrift derom, att uteslutande rätt till användande af sådant märke icke borde medgifvas för märke, hvars begagnande vore egnadt att väcka förargelse; och då, beträffande mönster och modeller, likasom i fråga om varumärken, det låter tänka sig att försök till missbruk i berörda hänseende skulle kunna ega rum, lär ett nyssnämnda föreskrift motsvarande stadgande böra införas i nu förevarande paragraf.

§ 2.

För förvärfvande af den i § 1 omförmälda rätten skulle det enligt paragrafen åligga sökanden att, bland annat, till kommerskollegium ingifva afbildning af de mönster, för hvilka skydd sökes. Denna afbildning skulle naturligtvis förvaras i kollegium och hänvisning till densamma göras i det register, hvarom i § 4 förmäles. För att, så vidt möjligt är, vinna det mål, som med skydd för industriella mönster afses, torde dock vara nödigt, att den formella åtgärden i slika fall icke inskränkes till blotta ingifvandet af en afbildning af mönstret och en anteckning om mönsterskyddets beviljande i ett register, enär härigenom hvarken mönsteregarens rätt kan anses vara behörigen tillgodosedd eller möjligheten af ofrivilligt intrång i skyddsrätten vara förekommen. Då jemväl i betraktande tages, att, enligt § 10, den, som olofligen efterbildar ett mönster, icke skulle vara förfallen till det i samma paragraf stadgade straff i annat fall, än då mönstret »honom veterligen» blifvit

för annans räkning inregistrerad, vill det synas, som skulle den skydds-rätt, en mönsteregare jemlikt förslaget kunde förvärfva, ofta nog förblifva utan verkan. Kollegium anser derföre författningen i ämnet böra innehålla föreskrifter, hvarigenom, så vidt af lagstiftningen kan bero, å ena sidan den i fråga varande skydds-rätten i möjligaste mån bevaras och å den andra denna rätt icke utsträcker utöfver den i författningen bestämda gräns, och för vinnandet deraf lærer icke finnas annan utväg, än att en hvar beredes tillfälle att erhålla fullständig kännedom af de beslut, vederbörande myndighet meddelar så väl angående beviljad skydd för mönster och modeller, som äfven beträffande skydds-rättens upphörande. I detta syfte hemställer kollegium, att kungörelse om hvarje beslut, hvarigenom sådant skydd beviljas, skall utfärdas, samt att i slikt fall afbildningen af mönstret och modellen skall i tryck återgifvas och sålunda offentliggöras. Skulle nu, på sätt komiterade synas hafva förutsatt, endast ett exemplar af afbildningen till kollegium ingifvas, måste för nyss nämnda ändamål hos embetsverket anställas någon, som kopierade afbildningen, hvilket blefve förenadt med en sannolikt icke obetydlig utgift, som kan undvikas, derest sökanden ålägges att till kollegium inlemna mer än ett exemplar af samma afbildning, hvilket icke torde för honom medföra någon afsevärd olägenhet; och då beslut, hvarigenom ansökning om skydds-rätt beviljas, synes böra tecknas å ett exemplar af sådan afbildning, föreslår kollegium, att förevarande paragraf måtte i nu angifna hänseende ändras sålunda, att afbildning af de mönster, för hvilka skydd sökes, bör till kollegium ingifvas i tre exemplar, af hvilka, derest ansökningen bifalles, ett, med anteckning derom, återställs till sökanden, ett förvaras hos kollegium och ett begagnas för det ofvan antydda offentliggörandet, om sättet hvarför kollegium skall i det följande närmare sig utlåta.

I öfverensstämmelse med hvad § 4 i förslaget till förordning angående patent samt § 3 i förslaget till förordning angående skydd för varumärken innehålla, och då det af lätt insedda skäl icke må öfverlemnas åt den sökandes fria val att bestämma formen och sättet för en afbildnings utförande, lærer i öfrigt till paragrafen böra göras det tillägg, att kollegium i berörda hänseende eger meddela särskilda föreskrifter.

§ 3.

Då i fall, der den i paragrafen till högst fem år bestämda tiden för skydds-rättens åtnjutande icke i sin helhet sökes, det torde kunna antagas, att förlängning af skydds-rätten kommer att inom förloppet af de fem åren mer än en gång begäras, lära de i paragrafen förekom-

mande uttrycken »återstående åren» och »den ursprungliga skyddstidens utgång» icke återgifva hvad under berörda förutsättning bör uttryckas; och senare punkten i paragrafen torde därför böra innehålla, att, om kortare skyddstid blifvit sökt, skydds rättens innehafvare må vinna förlängning deraf inom nyss nämnda tidrymd, så vida han härom före den redan beviljade skyddstidens utgång ingifver ansökan.

§ 4.

Under åberopande af hvad kollegium uti anmärkningarne vid § 2 yttrat och hemställt anser kollegium till paragrafens föreslagna innehåll böra göras det tillägg, att, genom kollegii försorg, skall, så väl i fråga om beviljadt mönsterskydd, som angående förlängning af skyddstid, kungörelse utfärdas samt i förra fallet afbildningen af det mönster, för hvilket skydd beviljats, på lämpligt sätt uti en för sådant ändamål anordnad tidskrift offentliggöras. Att kungörelsen skall införas i det dagblad, hvarest de legala kungörelser och annonser, hvilka, enligt lag och särskilda föreskrifter, böra genom allmän tidning offentliggöras, äro intagna, torde icke vara nödigt att uttryckligen bestämma.

§ 5.

I afseende å stadgandet i första punkten af denna paragraf eller att för hvarje mönster skall vid ansökan om skydd för detsamma inbetalas en afgift af en krona för hvarje helt år eller del deraf, som skyddstiden omfattar, anser sig kollegium, i likhet med styrelsen för svenska slöjdföreningen, böra framhålla nödvändigheten af en väsentlig förhöjning af sagda afgift. I fråga derom har bemälda styrelse, efter förmälan att en af henne för granskning af i fråga varande författningsförslag tillsatt komité upptagit första årets afgift till 25 kronor och afgiften för hvart och ett af de följande åren till 15 kronor, för egen del föreslagit, att afgiften för hvarje skyddadt mönster skulle utgöra för första året 15 kronor och för hvart och ett af de följande åren 5 kronor. Att den af komiterade lämplig ansedda afgiften i och för sig är för lågt beräknad, synes vara temligen gifvet, och detta måste i än högre grad blifva förhållandet, derest de af kollegium i fråga satta ändringar af §§ 2 och 4 varda godkända. Kostnaden för offentliggörandet af afbildningar utaf mönster och modeller kan visserligen icke med säkerhet på förhand beräknas, men att den kommer att uppgå till icke obetydligt belopp, tror sig kollegium kunna antaga på grund af hvad

erfarenheten i likartade fall ådagalagt. I öfrigt torde böra erinras, att förändret af register öfver mönster och modeller äfvensom, på sätt komiterade också föreslagit, öfver varumärken med hvad till ett sådant bestyr måste höra, såsom handlingars förvarande och deras tillhandahållande åt allmänheten m. m., taga i anspråk särskilda arbetskrafter, och att en väsentlig del af berörda omkostnader böra betäckas genom lagstadgade afgifter af dem, i hvilkas intresse den nya anordningen kommer att vidtagas, synes vara fullt berättigadt. Å andra sidan skulle, på sätt mera nämnda styrelse tillika anmärkt, en högre skyddsavgift förekomma missbruket att söka skydd för hvilken obetydlighet som helst och i stället medföra att skyddet till vinst för konstslöjden företrädesvis komme att afse mera värdefulla mönster och modeller. På nu anförda skäl anser kollegium den i fråga varande avgiften böra bestämmas till 30 kronor för första året och till 5 kronor för hvart följande år af skyddstiden, hvarigenom i alla de fall, då skydd komme att meddelas för den i § 3 högst medgifna tid, denna avgift skulle utgöra 50 kronor eller samma belopp, som i § 4 af förslaget till förordning angående skydd för varumärken, komiterade funnit lämpligt bestämma. Derest paragrafen, i öfverensstämmelse med kollegii nu uttalade åsigt, i angifna del ändras, läser senare punkten af förslaget böra erhålla den förändrade lydelse, som af beslutet i förra hänseendet påkallas. Slutligen torde, i enlighet med § 4 i sist nämnda förslag, böra i paragrafen införas föreskrift derom, att sökanden eger att återfå den erlagda avgiften i händelse ansökningen varder afslagen.

§ 6.

Bland de omständigheter, som enligt denna paragraf skulle hafva till följd, att beviljadt skydd för mönster icke finge tillgodonjutas, angifves det fall, att mönstret redan vid ansökningstiden »genom varor, hvilka i rörelsen ingått», blifvit för allmänheten tillgängligt. Då de med citationstecken utmärkta orden synas mindre tydligt återgifva den mening, som i berörda afseende läser skola uttryckas, torde åt paragrafen med hänsyn jemväl till innehållet i öfrigt, kunna gifvas följande lydelse: Skydd, som beviljadt blifvit, må ej tillgodonjutas för mönster, som redan vid ansökningstiden varit vid yrkesmessig varutillverkning användt, eller genom tryckt skrift eller annorledes blifvit för allmänheten tillgängligt
o. s. v.

§ 7.

Uti betänkandet (sid. 84) anföres, att komiterade, i öfverensstämmelse med lagarne i Österrike-Ungern och Italien, intagit i denna paragraf en föreskrift, hvarigenom innehafvaren af ett sådant mönster, för hvilket skydd här åtnjutes, förpligtas att, vid äfventyr af skydds rättens förlust, inom viss tid använda mönstret för yrkesmessig varutillverkning; att skälen härtill i allmänhet vore desamma, som föranledt motsvarande bestämmelser i fråga om patenterade uppfinningar, och särskildt det inflytande, denna föreskrift komme att utöfva på utlänningar, som här sökte skydd för sina mönster; samt att för den fabrikant, som ville begagna ett mönster hufvudsakligen för varutillverkning i riket, en dylik bestämmelse icke borde medföra någon nämnvärd olägenhet, enär han torde tryggt kunna behålla mönstret i hemligt förvar och söka skydd för detsamma, först då han ämnade sätta sin tillverkning i gång.

Hvad nu i berörda hänseende må vara nödigt att bestämma för rättigheten att med andras uteslutande begagna en patenterad uppfinning synes dock icke ega samma giltighet i fråga om det enligt förslaget till en jmförelsevis kort tid begränsade mönsterskyddet, och icke heller torde den inhemska industrien genom det föreslagna stadgandet beredas någon fördel, enär det väl lärers få antagas, att utlänningar här i riket söker skydd för mönster för det fall, att han vill begagna det för tillverkning af de varor, för hvilka mönstret är afsedt. Har åter en inhemska fabrikant sjelf förfärdigat ett mönster, kan han visserligen behålla det i hemligt förvar och söka skydd för detsamma, när han ämnar begagna det för varutillverkning; men har han låtit förfärdiga eller köpt mönstret af en mönsterritare, lärers han väl vara angelägen om att ofördröjligen söka skydd för detsamma, utan att han är sinnad eller möjligen i stånd till att inom ett år derefter företaga tillverkning af de varor, med afseende hvarå detta skydd blifvit sökt. Skall nu en viss tid bestämmas, inom hvilken för skydds rättens bevarande ett inregistrerat mönster måste vid yrkesmessig varutillverkning inom riket användas, synes den åtminstone icke böra vara kortare än den, hvilken såsom villkor för patent rätts åtnjutande blifvit af komiterade föreslagen i § 12 af förslaget till förordning om patentskydd. Ett stadgande i angifna syfte skulle emellertid, utom det att detsamma antagligen komme att föranleda åtskilliga rättstvister, ofta nog kunna snarare vara till men än till gagn för industrien, särdeles i tider, då bristande tillgång på kapital utöfvade ett hämmande inflytande på varutillverkningen i allmänhet; och då i allt fall någon erfarenhet om verkningarne i det

hela af den nya lagstiftning, som nu är i fråga att i Sverige införas, torde böra afvaktas, vill det synas kollegium, som om öfvervägande skäl talade för uteslutande af förevarande paragraf.

§ 9.

Enligt denna paragraf skall mönster ur registret afföras i det fall, bland andra, att någon visas hafva genom dom, som vunnit laga kraft, blifvit förklarad oberättigad att njuta skydd för inregistrerad mönster. Ett sådant stadgande torde dock icke kunna i allmänhet medföra åsyftad verkan, enär under vissa omständigheter part, på hvars talan någon blifvit fränkänd mönsterskyddet, och i alla händelser den, som förklarats oberättigad till detta skydd, icke kan antagas hafva något intresse uti att hos kommerskollegium anmäla förhållandet; hvaraf följden skulle kunna blifva den, att mönstret icke blefve för allmänt begagnande tillgängligt, och att den skydds rätt, som den tappande parten förlorat, i sjelfva verket komme att öfvergå till den vinnande. Någon kontroll öfver iakttagandet af i fråga varande föreskrift måste således kunna utöfvas, och för vinnandet deraf torde vara nödigt, att domstolarne insända sina beslut i slika mål till kollegium, på hvars omvårdnad det måste ligga att inhemta underrättelse, om och när ett sådant beslut vunnit laga kraft. Jemte det kollegium tillåter sig föreslå en ändring af paragrafen i nu angifna syfte, hemställer kollegium, under åberopande af hvad uti anmärkningarne vid §§ 2 och 4 i hithörande afseende blifvit anfördt, att i paragrafen måtte intagas den föreskrift, att kungörelse om mönsters afförande ur registret skall i hvar och ett af de i paragrafen uppgifna fall af kollegium utfärdas.

§ 10.

Derest de af kollegium föreslagna ändringar af och tillägg till §§ 2 och 4 varda i nåder godkända, föreställer sig kollegium, att de i paragrafen å första och andra raderna förekommande orden »honom veterligen» skulle kunna utgå; hemställande kollegium i öfrigt, huru vida i paragrafen må införas stadgande derom, att den, som gjort sig skyldig till någon af de i paragrafen omförmälda förbrytelser, skall förpligtas att gälda skada, som af förbrytelsen uppstått.

§ 11.

Jemlikt första punkten i denna paragraf skulle förordningen tilläm-

pas icke allenast å mönster, tillhöriga svensk medborgare, utan ock å mönster, hvilket tillhörde sådan utländing, som i riket lagligen idkade varutillverkning; hvaraf kunde följa, att utländing, som vore lagligen berättigad att i riket utöfva annat näringsfång, komme i en mindre gynnad ställning än den utländing, som på grund af stadgandet i paragrafens andra punkt vore berättigad att erhålla skydd för mönster. Det vill därför synas kollegium, som borde den i fråga varande föreskriften utsträckas derhän, att hvarje i riket bosatt utländing, som, enligt §§ 26, 27 och 28 i kongl. förordningen den 18 juni 1864 angående utsträckt näringsfrihet, så som dessa författningsrum lyda i förordningen den 20 juni 1879, undfått nådigt tillstånd att här i riket utöfva något näringsyrke, skulle på grund deraf ega att åtnjuta berörda förmån; hvarjemte kollegium anser sig böra hemställa, huru vida nyssnämnda andra punkt må undergå den ändring, att förordningens bestämmelser kunna, under förutsättning af ömsesidighet, af Konungen förklaras *delvis eller helt och hållet* gälla äfven i afseende å mönster, som tillhöra annat lands medborgare, på sätt i § 7 uti lagen angående efterbildning af konstverk den 3 maj 1867 och i § 19 uti lagen angående eganderätt till skrift den 10 augusti 1877 är för der afsedda likartade fall stadgadt.

Kollegium framhårdar med djupaste vörndnad,
 Stormächtigste Allernådigste Konung!
 Eders Kongl. Maj:ts

underdånigste, tropligtigste
 tjenare och undersåtar

C. FR. WÆRN.

J. Sjöberg.

G. Hegardt.

Stockholm den 28 maj 1880.
